

TUIKKI 4/2003

Joensuun Perhokalastajat ry

T u i k k i

Joensuun Pehokalastajat
ry:n jäsenlehti 4/2003

SISÄLTÖ

Halivilivoo	3
Kirjaston lainausjärjestelmä muuttuu!	4
Ohjelmisto, kevät 2004	5
Retki Tenolle 2003	7
Juhlavuosi ja perinnearkisto	9
Kirjolohi, tuo vesiemme vekkuli pullukka	10
Lappi-ryhmä	13
Toimintasuunnitelma vuodelle 2004	15
Vuoden 2004 hallitus	16

Kannen piirros Esa Hurrin taiteellisesta kädestä.

© Joensuun Pehokalastajat ry
www.joensuunperhokalastajat.cjb.net
Taitto: *Maarit Ignatius*, gsm 050 354 8453,
s-posti: *maarit.ignatius@surfeu.fi*

HALIVILIVOO

halivilivoo

Joensuun Perhokalastajat Ry:n syyskokous pidettiin kerhotiloissamme 18.11.2003. Seuramme 20. toimintavuosi käynnistyy uuden hallituksen voimin. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Matti Kettunen. Luovutan puheenjohtajan nuijan Matille mielihyvää tuntien, seuramme toiminta ja tulevaisuus ovat hyvissä, vastuuntuntoisissa käsissä. Uuteen hallitukseen valittiin lisäksi jo edellisessä hallituksessa toimineet Jarmo Pehkonen ja Olli Koskinen. Uusiksi hallituksen jäseniksi valittiin Heikki Makkonen, Juuso Aaltonen, Kari-Jussi Kinnari sekä Juha Rytönen. Toivotan hallitukselle onnea ja menestystä. Samalla toivon, että seuramme jäsenet toimisivat aktiivisesti ja sitä kautta tukevat hallituksen työskentelyä. Aktiiviset jäsenet tekevät aktiivisen seuran.

Haluan kiittää myös väistyvää hallitusta jonka kanssa on ollut ilo työskennellä. Erityisesti haluan kiittää seuramme pitkäaikaista sihteeriä, Reijo Ikosta, 14-vuoden sitoutuminen vastuunkantoon seuratyössä on kunnioitettavaa.

Joensuun Perhokalastajien historia ja siihen liittyneet vastuunkantajat ovat mahdollistaneet nykyisen sekä myös tulevan toimintamme. Seuramme alkuaikojen aktiivit, Markku Ylönen, Seppo Taskinen, Pekka Hyttinen sekä Lauri Härö kutsuttiin syyskokouksessa seuramme kunniajäseniksi.

Haluan kiittää nöyrästi kyseisiä seuramme jäseniä arvokkaasta työstä seuramme ja perhokalastuksen hyväksi.

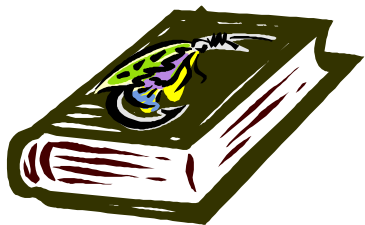
”Hyvät perhokalastuksen ystävät läheltä ja kaukaa, iloitkaamme kaksikymmenvuotis juhlaipaaleestamme, sillä niin kauniiseen ja jaloon taitoon olemme ryhtyneet. Kauniit ovat Karjalan aamut ja yömmet, joita virroilla vietämme. Kaunis olet jalo harrastuksemme. Siispä ystävät, olkaa onnelliset! Te koskien piiskaniekat.”

Näillä ensimmäisen puheenjohtajamme Markku Ylösen sanoilla haluan toivottaa kaikki juhlimaan kunniakasta taivaltamme Karjalantalolle keväällä 2004.

Puheenjohtaja

Pasi Kettunen

Kirjaston lainausjärjestelmä **muuttuu!**

Seuran kirja- ja videovuokraus on ollut vilkasta menneinä vuosina. Teimme kirjaston inventaari-
on. Huomasimme ikäväksemme että osa tavaroista on ollut liian pitkään palauttamatta.

Päätimme, että kaikki lainassa olevat kirjat ja videot on palautettava viipymättä takaisin kirjas-
toon, viimeistään vuoden 2003 viimeisiin seuran iltoihin 16.12. tai 18.12. mennessä!

Vaadimme siis, että ennen vuoden vaihdetta jokainen seuran omaisuutta oleva kirjaston
tavara on oltava paikalla! Vuoden vaihteen jälkeen otamme henkilökohtaisesti yhteyttä henki-
löihin, joiden lainat ovat erääntyneet!

Jos et pysty palauttamaan lainassa olevaa materiaalia mainittuihin päivämääriin mennessä, ota
yhteyttä kirjaston materiaalivastaavaan: Juuso Aaltonen, puh. 050 – 527 7982.

LAINAUKSEN UUDET SÄÄNNÖT

Lainausvihko on uusittu. Lainaus tapahtuu samalla periaatteella kuin ennen.

Vihkoon on kirjattava:

- lainauspäivämäärä
- materiaalin nimi ja tyyppi
    esim. ” Oivalliset ottiperhot ”, Pusa. KIRJA
- nimi
- puhelinnumero

LAINA-AIKA YKSI (1) KUUKAUSI!

KUN PALAUTAT MATERIAALIN, palautuksen kuittaa toinen Joensuun Perhokalastajien jä-
sen omalla allekirjoituksellaan!

Pyrimme vuosittain kehittämään kirjastomme sisältöä hommaamalla seuran ja jäsenten käyt-
töön uusimpia alan julkaisuja ja kuvamateriaalia. Toivottavasti emme joudu punnitsemaan kir-
jaston toiminnan lähtökohtia uudelleen! Eräänä vaihtoehtona on, että lainausoikeus päätetään ja
materiaalien käyttö-oikeus rajoitetaan kerho-iltoihin!

Ohjelmisto kevät 2004

TIISTAIN KERHOILLAT

alkaen klo 18.00

Tuulisolmulla

- 13.1. KEVÄTKAUDEN ALOITUSILTA!
- 20.1. SVK:n Itä-Suomen alueen edustaja Risto Tarikka tulee vierailemaan ja kertomaan kalastajien uuden kattojärjestön toiminnasta ja tulevaisuudesta!
- 27.1. LOHIPERHOJEN HISTORIA. Pasi Kettunen
- 3.2. VÄSYTYSTEKNIIKAT JA ORVIKSEN ENSI VUODEN UUTUUDET! Vieraaksi saapuu Markku Kempainen.
- 10.2. KÄSIVARREN LAPIN PERHOKALASTUS. Tapaamme Summerfly'n puuhamiehen ja perhokalastuskurssien vetäjän Allan Romanaisen. Luvassa on tietoutta pohjoisen kalavesiltä, mm. Rostojärveltä.
- 17.2. VIDEO-ILTA. Orkla
- 24.2. KARVIONKOSKEN KALASTUS JA OTTIPAIKAT. PERHONSIDONTAA. Paikalla Pasi Holopainen.
- 2.3. TALVILOMA. EI KERHOILTOJA
- 9.3. NURMIJOEN REITTI JA TAIMENEN KEVÄTKALASTUS. Vetäjänä Piironen Jari
- 16.3. PIELISJOEN KALASTUS, OTTIPAIKAT JA PERHOT. Tolvasen Ana
- 23.3. KALABIOLOGIA-ILTA. Saamme vieraaksi Joensuun yliopiston Karjalan Tutkimuslaitoksen tutkijan Hannu Huuskosen
- 30.3. EI KERHOILTOJA
- 2.4. SEURAMME 20. JUHLAKOKOUS KARJALANTALOLLA.

PERHONSIDONTAA

TORSTAIN ALKAEN 15.1.2004

Tuulisolmulla

klo 18.00

Odottavaisin Uuden Vuoden terveisin: Joensuun Perhokalastajat

**Artic Kaihdinalan
laatumerkki**

SÄLEKAIHTIMET, RULLAVERHOT
PYSTYLAMELLI, -PLISEE KAIHTIMET
MARKIISIT YM. ALAN TUOTTEET
KORJAUKSET, HUOLLOT
MITTAUS, ASENNUSPALVELUT

**Tehdas ja myymälä
Artic-Kaihdin Oy**
Puh. (013) 2645 110
Faksi (013) 2645 115
Salpakankaankatu 38, 80100 Joensuu
myynti@artickaihdin.fi

**MOTELLI
MYLLYMAJA**

 Ylämyllyntie 79 D
puh. (013) 852 536

joen
kilpituote oy

• Vanerit • Hyllylevyt •
• Ecolam® -työpöytätaiset •
• Liimapuulevyt • MDF-levyt •
• Kosteantilan levyt • Sahauspalvelu •

SOUDAL
• Uretaanit • Silikonit
• Liimamassat
ammattikäyttöön

Av. ark. 7.00 –17.00

PALAVANERI KY
Puh. (013) 225 245
Faksi (013) 225 295
Salpakankaankatu 36, 80100 Joensuu
www.palavaneri.com

PARMA
KEITTIÖT
www.parmakeittiot.com

 **JOENSUUN
RETKI JA
PYÖRÄ**
Koskikatu 9, 80100 JOENSUU
☎ (013) 228 618

 **JOENSUUN
NOSTAJAT OY** 24h
www.joensuunnostajat.fi

Lylykoskentie 12 b, 80130 Joensuu
Puhelin (013) 123 177
Faksi (013) 123 353
S-posti: info@joensuunnostajat.fi

- AUTONOSTURIT
- SIIRTORULLASTOT JA TUNKIT
- TRUKIT
- HIAB / VL-AUTOT
- KUROTTAJAT
- ILMATYYNYT

S.&T. TANSKANEN Ky

Metalliovet ja ikkunat   Teräsrakenteet
Julkisivurakenteet   Muut metallityöt

Helatie 14,
80100 JOENSUU

(013) 222 168
0500-375 210
Faksi (013) 223 847

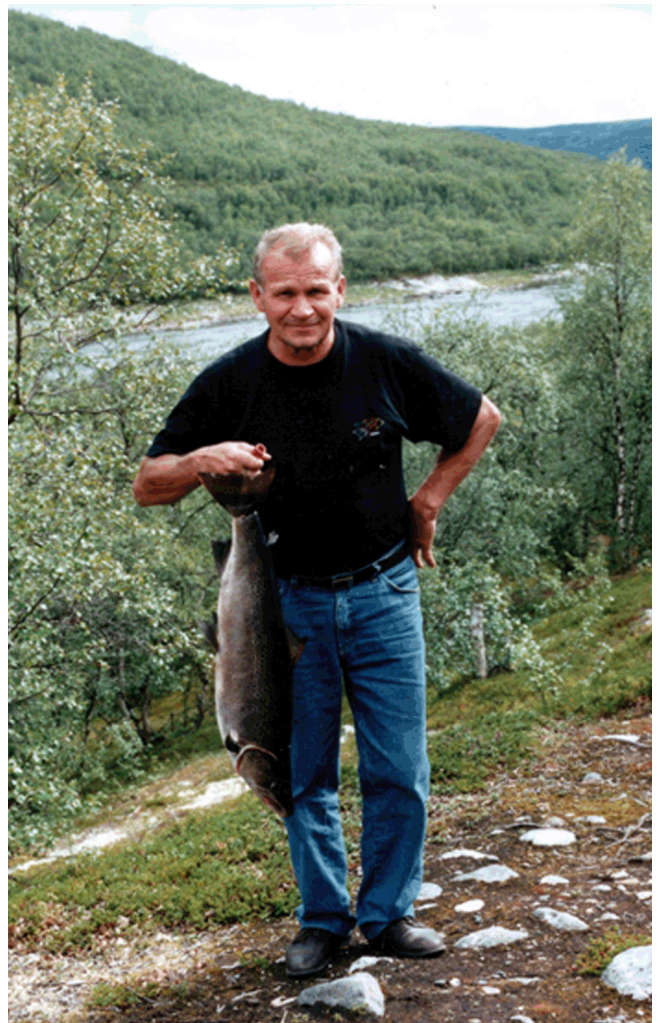
Retki Tenolle 2003

Jos oli vaikea ja erikoinen talvi takana, niin jatkuipa samaa rataa vielä kesäkin. Monen kovankin kalamiehen kehuakat taisi jäädä kasvamaan.

Kivikosken mokin varaus onnistui hienosti, oli moni jättänyt retken väliin. Tällä kertaa aloitin heinäkuun alussa, ja vain 40 vuotta sitten pestaamani huoltaja mukana. Ei ollut venepuolella pahaa ruuhkaa, mutta Utskosken alla oli jopa 14 rannalta perhostelijaa. On mielenkiintoista nähdä onko tämä pysyvä ilmiö täällä alempanakin. Tuhlasin neljästä luvastani liian monta tuntia rantakivien lämmittelyyn takalistoilla, jatkossa koetan sitä välttää. paikka on kyllä erinomainen, omienkin kokemusten pohjalta. Kuten "Walle" sanoi, se on suuresti vain perhosta kiinni. Miten tuo lienee, mutta ne ajat jotka olin näkemässä, ja kuulot lisäksi, ei saamamiehiä ollut kuin viisi, itse olin kuudes. Vaasasta yksinäinen taitaja katkaisi vapansa heitossa, se oli asunto-autolla korjattavissa, joten kaveri läksi korjaus hommiin. Parin tunnin päästä aamupäivää läksin minäkin "huoltoon". Matkalla vaasalainen tuli vastaan korjatun vavan kanssa, heitimme repliikit, ja huomautin hänelle että loputkin rannalle jääneet olivat lähtöaikeissa. Se oli hänen hetkensä, oli päässyt yksin heittämään, ja pian aikaa läheltä rantaa yhdeksän pilkku seitsemänkiloisen tuli ylös asti. Valitettavasti hänen osaltaan niissä ruuhkissa se jäi hänen ainoaksi.

Se vuorokausi antoi myös Rovaniemeläisperheelle kaksi kappaletta kymppikiloisia kaloja ja yhden 12-kiloisen. Ei moista ollut heillekään ennen sattunut kahteenkymmeneen vuoteen. Olin itse myös paikalla kun viimeisin 97

cm pitkä, hienon väsytyksen päätteeksi haavittiin. Heillä oli huolto leiri ja huoltajat rannalla ja ehkä tarpeenkin, kun putkeen vuorotellaan 16 tuntia joka päivä. Perhoa en voi muuten kuvata kuin mitä märkänä, kalasta irronneena haaviin tarttuneena näin. Perhoa ei päästetty yleiseen esittelyyn, joten oletan että perheen kolme kalastajaa käytti samaa sidosta. Runkohäkikä erottui hyvin, se oli tuuhea, sekä yleissävy tumman vihreä, näytti lähes siivettömältä, ehkä neljän numeron perho. Mitä siinä sitten lie ollut salattavaa jäi arvoitukseksi.

*Reino Pitkänen Tenon varrella
Kivikosken maisemissa*

Jyväskylästä oli kaksi kaverusta joiden bravuri paikka normaalisti oli alaköngäs, heidän yhteistulos oli kuusi kappaletta, eikä jalkaa suurempaa. Kaverusten "työt" alkoi ilta seitsemästä aamupäivään, kuten alhaalla on tapana piirissä pyöriä. Perhojaan eivätsalanneet, mutta se oikea oli vielä etsittävässä heidän mielestään. Tarkemmin ajatellen heidän 2-1-3-0- kalaa yöt, yhteistuloksena ei tyydyttänyt, saamaan tottuneita taitajia. Tässä olisi jonkin suhteellisuus repliikin paikka. Itse kukin miettiköön onko se perhosta kiinni. Sama rinki, samat yöt. Toiset saa vain isoja, toiset enempi, mutta pienempiä, toiset ei juuri mitään. On se kyllä ruuhkastaakin, eipä innosta yöksi tulla jonoon, kun ei päivälläkään ollut rauhallista.

Oma huippu hetkeni oli vuorollani tarttunut kookas hyppiä, joka eräässä vaiheessa otti lähes kaiken siiman ulos ja pääsi hypyssä irti. Jokunen kesä kohdallani on ollut laaki, ja vainaa, tänä kesänä siihen tarvittiin aina koko lippaallinen. Onkohan sekin perhosta kiinni, "tietäisköhän Walle". Venemiehiä rassasi kalattomuus myös Kivikoskessa. Täysiä viikkojakin aivan tyhjää, usealla venekunnalla. Sain pariin soutajaan sen verran kipinää, että rantautuivat kanssani perhon heittoon, tosin laihoihin tuloksien, vaikka esittelin niitä perhojani joilla olin päässyt kosketuksiin lohen kanssa. Mielestäni sen ajan värit oli, mustaa, sekä kohtalaisen räikeää punaista. Ainakin niillä sai hyvin karkuutuksia, ja tärppejä, aika

ei riittänyt löytää oikein hyvää yhdistelmää. Aloitus paikalla Kivikoskessa olikin jo kolmet siimat viuhumassa, kun saavuin paikalle. Neljäs "toveri" oli videoimassa tapahtumaa. Minun vieruskämpäläiset viskipullon kanssa yleisönä. Kaverukset kun olivat Helsingistä ja "vihreitä", homma jo kuitenkin hanskassa ja soutua joka toinen vuorokausi. Heittäjät oli kuulem "toverin" puolelta, matkakohde paikkoja testailemassa. Eipä siihen viitsinyt mennä häiritsemään. Laskeuduin reilusti alemmaksi ja kahlasin ison matalikon yli päävirran reunaan kookkaalle kivelle. Sen verran se etiäinen kuis-kutti, että pian vaihdoin musta/hopea perhosen siimaan. Siihen tuli pian aikaa reissun toinen huippu hetki, ei kooltaan, mutta vaikeus paikaltaan. Terävimmät vedot pitelin kiveltä käsin ja kun komea hyppy sai rannalta kuuluvan kohahduksen aikaan, huomasin olevani filmin päätähti. Siinä esitin parastani mihin pystyin ja sain lohen matalikon yli ilman pelättyä shokki syöksyä ja viimeinen pyrstöstä penkalle. Taputus tuli vetten päältäkin, oli soutumiehetkin topanneet siksi aikaa.

Että sitä ollaan toverin videoimassa matka esitteessä, ilmoittakaa jos satutte näkemään. Oli siinä onnittelujen ja taputusten jälkeen mukava esittää vaatimatonta ja ilmoittaa tämän riittävänkin tältä yöltä. Polleita poikia oli Helsingiläisetkin, kun saivat tintin ylös, viimeisenä yönään, eikä muut saaneet mitään.

Nyt on kehuttu jo tarpeeksi, jätän elokuun reissun seuraavaan Tuikkiin.

-Reiska-

Malmikatu 5,
80100 Joensuu
Puh. (013) 254 3220
Internet: www.skv.fi

Sinun Kotiasi Varten
 SKV
Välityspalvelu • Isännöinti

Juhlavuosi ja Perinnearkisto

Joensuun Perhokalastat -kalaseuran (ei salaseuran) perustamisesta on kulunut kohta 20 vuotta, joten on pian aika juhlia, kokoontua yhteen ja skoolata lohen, lohimiesten ja -naisten, välkkyvien virtojen ja toki perhojen kunniaksi. Seuran valitseman juhlatoimikunnan harteille on säilytetty juhlien järjestelyvastuu, mistä kuulemme myöhemmin keväällä. Seura julii 20-vuotistaivaltaan huhtikuussa.

Seuran alkuvuosien tapahtumista on albumillinen tavaraa kerhotiloissa Tuulisolmussa. Valokuvia ja lehtileikkeitä sisältävä perinnearkisto pursuu runsauttaan, ja oli vähällä tuhoutua tiloissa olleen vesivahingon myötä. Onneksi kuvien kupruuntumisella selvitettiin.

Perinnearkiston toinen kansio on hankinnassa, ja siihen on tarkoitus koota kuluvan vuosituuhannen aikana niin seuran ilot kuin surutkin valokuvien ja lehtileikkeiden muodossa. Niinpä uskallankin tässä vedota teihin, hyvät virtojen veljet ja siskot. Jos nurkistanne, kaapeistanne tai arkistoistanne löytyy seuramme toimintaan liittyvää kuvamateriaalia tai muuta seuran toimintaan liittyvää aineistoa arkistoitavaksi Tuulisolmuun, voisitte toimittaa ne joko jollekin hallituksen jäsenelle tai suoraan Tuulisolmuun vaikkapa kerhoillan yhteydessä. Mukaan pieni saatekirje, mistä kuva on peräisin. Jokainen pienikin lisä on tervetullut.

Vanha jo hieman kulunutkin sanonta on, että nykyisyyttä ja tulevaisuutta ei ole ilman menneisyyttä. On syytä muistaa niitä palavaintoisia perhokalastajia, jotka olivat seuraamme perustamassa. Nyt jo hieman harmaata taitaa löytyä yhden jos toisenkin ohimoilta. Seura tarvitsee nuoria, uusia toimijoita ja kaikeksi onneksi sellaisia löytyy joukostamme, joten on turvallista tähyillä eteenpäin.

Parinkymmenen vuoden kuluttua nuo nuoret ovat konkareita ja uusi sukupolvi jatkaa perinteitä.

- Matti Kettunen -

Lämpimin ajatuksin ja joulun odotuksin

Kirjolohi

tuotuo vesiemme vekkuli pullukka

Kirjolohi tuo kaikkien tuntema saaliskala, ja jo aikanaan urheilukalastajien iloksi istutettu ärhäkkä vastus. Mutta tietääkö monikaan tämän otuksen historiasta.

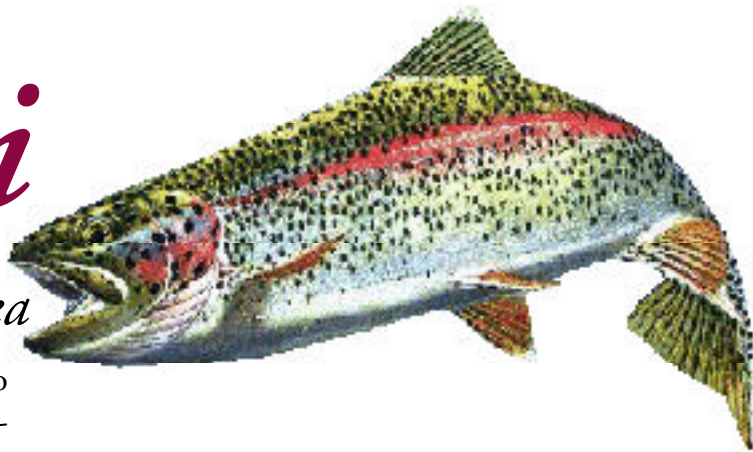
Sateenkaariraudusta värikkääksi loheksi

Kirjolohi tuotiin Eurooppaan Yhdysvalloista 1880-luvulla. Sen kaupallinen hyväksikäyttö kasvatus- ja talouskalana Saksassa alkoi 1880-luvulla, karpin viljelyn yhteydessä. Suomeen tuotiin ensimmäisen kerran kirjolohen mätiä vuonna 1894 ja 1950-luvulla alkaneen kehityksen tuloksena on kirjolohi maassamme noussut merkittäväksi kalanviljelylaitosten kalaksi.

Sateenkaarirautu (Rainbow Trout) saikin suurta julkisuutta osakseen kun lohenkasvattajienliitto järjesti 2.11.1965 Hotelli Marskissa, Helsingissä, kalan maistiaistilaisuuden. Kutsuvieraina tilaisuutta kunnioittivat mm. silloinen tasavallan presidentti Urho Kekkonen sekä kuusi sen ajan hallituksen jäsentä. Presidentti Kekkonen käytti puheenvuoron, jossa hän viittasi mm. maisteltavana olleen arvokalan kromosomilukuun ja kansalliseepoksemme Kalevalan säkeisiin ”*Lohi loimahi merehen, kala kirjo kimmeltihe*” sekä esitti toivomuksen, että tätä kalaa siitä lähtien kutsutaisiin KIRJOLOHEKSI eikä sateenkaarirauduksi. Kirjolohi (*Salmo gairdneri*) onkin kromosomiluvullaan 60 lohen sukuinen, kun taas raudun ja taimenen kromosomiluku on 80. Kirjolohi on yllättävän lyhytikäinen ollakseen petokala. Elinikää sillä on noin 6–7 vuotta. Kasvatustiluksissa on kyllä saatu kirjolohi elämään huomattavasti pitempäänkin.

Kirjolohen kaupallinen kasvatust

Kun kirjolohen kasvatuksesta Saksasta, Tanskasta ja Ruotsista alkoi kuulua innostavia uutisia herättiin meilläkin kaupalliseen kasvatukseen.

Kalastuksen tarkastaja K.F. Nordqvist teki aloitteen valtion koelaitoksen perustamiseksi maahamme ja niin syntyi Evon kalanviljelylaitos ja koeasema vuonna 1892. Jo muutaman vuoden päästä laitoksella suoritettiin mittavaa tutkimustyötä mm. kirjolohen viljelemiseksi ja kotiuttamiseksi vesitöihimme. Rinnan tämän Evon laitoksen kanssa perustettiin yksityisiä kalanviljelylaitoksia, mutta mm. virheellisistä sijoituspaikkavalinnoista nämä laitokset (mm. Hiiskola, Mustio ja Lohjan Kyrkstad) lopettivat toimintansa melko pian.

Vastoinkäymisiin kyllästyneinä uusia yksityisiä laitoksia perustettiin vasta vuosina 1916–1917. Silloin perustettiin myös kolme huomattavaa kaupallista laitosta: Myllypuron laitos Tampereen lähelle, Porlan laitos Lohjalle ja Puntarikosken laitos lähelle Joensuuta. Mutta näidenkään laitosten talous ei kestänyt kauaa ja mm. Puntarikosken annoskalalaitos joutui valtion haltuun v. 1933 ja se lakkautettiin voimalaitoksen rakentamisen vuoksi v. 1958.

1960-luvun alussa sai urheilu- ja virkistyskalastus yhä enemmän merkitystä vapaa-ajan viettotapana. Tämä aiheutti istutuspoikasten kysynnän nopean kasvun eivätkä silloiset laitoksen pystyneet tyydyttämään kasvavaa kysyntää. Valtiovalta päätti myöntää huomattavia avustuksia kalankasvatustammikkoalueiden rakentamiseen sekä vanhojen kunnostamiseen. Laadittiin suunnitelmat kolmen uuden keskus-kalanviljelylaitoksen rakentamiseksi: Taivalkosken ja Laukaan laitokset sekä Hollolan laitos, joka kuului Kalastussäätiölle. Näissä laitoksissa kasvatettiin tietenkin myös muita kalalajeja.

Lohi uusi kotieläin

Talousneuvos Erkki Tiitolan julkaisun (Lohi, uusi kotieläin) sanoin ”Kun kilo pikkulohta kyetään tuottamaan halvemmalla kuin kilo sianlihaa, pihvilihaa, keskitason makkaraa jne., voi kirjolohi menestyksellä kilpailla kuluttajien rahoista jopa arkipäivän ruokanakin mainittujen ravinteitten ja muiden vastaavien kanssa. Turisteille voi viljeltyä lohta saada myytyä suuriakin määriä, jos asia hyvin hoidetaan”. Näin ajateltiin kalankasvatuksesta kuusikymmentäluvulla. Olihan totuttu, että lohi on juhlapöydän antimia ja herrojen herkkua. Pieniä kotikasvattamoja perustettiin eripuolille maatamme ja suosituksi muodoksi tuli annoskalojen kasvatusta.

Annoskalojen kansainvälinen koko oli Euroopassa noin 200 g ja Suomessa myyntiin menevän kirjolohen suosituin paino oli 800 g. Kasvatustekniikaksi valittiin kotitalouksissa niin sanottu Enso-menetelmä. Siinä luonnonmukaiseen pieneen lampeen tai kaivettuun, noin 150–200 m² pinta-alaltaan ja 1,0–1,5 metrin syvyyseen, lammikkoon istutettiin keväisin 150 g lähes 20 cm pituisia kirjolohen poikasia. Syksyyn mennessä voitiinkin siten tällaisesta ”lammesta” onkia kirjolohet yli puolenkilon painoisina punalihaisina urheilukaloina. Tässä menetelmässä kaloja ei keinoruokittu vaan ne tulivat toimeen luonnonravinnolla. Kirjolohen ja taimenen kasvatusta yritettiin myös pelto-ojissa ja pienissä puroissa. Näissä kokeiluissa linnut verottivat tuoton hyvin pieneksi. Kalat kyllä tulivat toimeen näissäkin kokeiluissa, mutta nähtävästi kalan maulla ei ollut niin suurta merkitystä. Enso-menetelmän valinnee kalojen kasvattajan oli aina ensin tietenkin selvittää ko. veden omistus- ja käyttöoikeudet.

Kuva: Suomen Kalankasvattajaliitto ry

Kasvatustamppeja otettiin käyttöön myös pienistä luonnonvesistä. Lammet ja pienet järvet joko laskettiin tyhjiksi (lapottiin sähkölapolla)

tai myrkytettiin rotenolilla. Lammesta poistettiin kaikki luonnon petokalat. Rotenolin myrkytyksen vaikutus hävisi noin 8–10 kuukaudessa. Lapotuissa pikkulammissa lohikalat menestyivät melko hyvin pelkästään luonnonravinnolla sikäli, kun kanta ei ollut liian tiheä. Keväällä istutetut kirjolohen pienpoikaset kasvoivat syksyyn mennessä 600–800 g painoisiksi. Lampi tyhjenettiin aina syksyn tultua.

Sen aikaisten metsänhoitajien (A.E. Temmes ja Lauri Inkinen) kokeilut pikkujärvisissä kirjolohen totuttamisesta säännölliseen päivittäiseen keinoruokaan olivat tuottanut hyviä tuloksi. Kirjolohien keskipaino nousi lähes 300 grammalla vuodessa ja kolmannen kasvatustamppeksen jälkeen paino nousi jopa kahteen kiloon. Moni kotikasvattaja kaivoikin, kokeilujen innoittamana, omakotitalonsa pihaan pienen lammikon, jos vain sai virtaavaa luonnon vettä lähistöltä. Kukin kasvattaja osti esim. 100 kpl yhden tai kahden vuoden ikäisiä kirjolohen poikasia ja parin kuivaruokasäkin avulla kasvatettiin niistä kesän aikana 30–40 kiloa erinomaista särvintä, talven suolakalat. Kesän keinoravinnolla pienpoikasista saatiin parhaimmillaan kasvatettua noin kilon painoisia annoskaloja ja seuraavan kesän kasvatuksen jälkeen jo muutaman kilon painoisia lohia suurempaan juhlaan. Kasvattajien piti huolehtia vain siitä, ettei happi ja virtaavavesi loppunut altaasta talven aikana, muutoinhan kirjolohi selviää hyvin talven yli ja paino lähtee nopeaan nousuun jälleen sulaveden aikana. Jos keväällä aikoi istuttaa lammikkoon uusia pienpoikasia niin vanhat kalat täytyi poistaa lammikosta viimeistä myöten. Muutenhan jo kasvanut kirjolohi muuttuu tuhoisaksi pedoksi uusille tulokkaille.

Kirjolohen keinoruokinta

Keinoruokinnan totutusvaihe kestää vastakuoriutuneilla poikasilla 2–3 viikkoa, ruokinnan aloitus tehdään pyöreissä matalareunaisissa metalliastioissa. Astioiden koko on noin 4 m² ja niihin voidaan aluksi laittaa jopa 10 000 kirjolohen poikasta yhtä neliömetriä kohti. Kalojen lajittelu tapahtuu kasvuvauhdin mukaan viikoittain ja noin neljän kuukauden päästä voi näissä astioissa olla enää 1000 kirjolohen

poikasta neliometriä kohden, tällöin kalat ovat jo 10–15 cm pituisia. Tässä vaiheessa poikaset siirretään maalammikoihin. Ennen siirtoa lohien poikasia ei ruokita metallialtaissa muutamaan päivään. Lammi-koissa keinoruokinta aloitetaan heti siirtoistutuksen jälkeen. Kirjolohet oppivat nopeasti säännölliset ruokinta-ajat ja pysyttelevät tiiviissä parvessa. Keinoruokintaa täytyy jatkaa myös talvella, kylläkin harvemmin ja pienemmässä määrin.

Kirjoloheen ruokintarakeiden valmistukseen käytävät kaikki ihmisravinnoksi soveltuvat ruoka-aineet. *Tässä muutama 1960-luvulla käytetty lohiruuan valmistusresepti:*

1. Tuoreita teurasjätteitä 67 %, kalajauhoa 17 % ja ruisjauhoa 16 %.
2. Tuoretta kalaa 50 %, lihajauhoa 16 %, kalajauhoa 16 % ja ruisjauhoa 18 %.
3. Tuoretta lihaa 25 %, kalajauhoa 25 %, ruisjauhoa 25 % ja katkarapujauhoa 25 %.

Pienpoikasruokinnassa on käytetty myös hyvällä menestyksellä reseptiä:

Maksaa 3 kg, keuhkoa 1,5 kg, pernaa 1,5 kg, vitamiinoitua rehuhiivaa 0,150 kg, merileväjauhoa 0,250 kg ja selluliisteriä 0,100 kg. Tällä seoksella ovat poikaset kasvaneet ja voineet hyvin.

Kirjoloji ja kalankasvatus nykyisin

Kymmenen vuotta sitten Suomessa kasvoi yli 19 miljoonaa kiloa kirjolohta vuodessa. Nykyisin enää noin 15 milj. kiloa ja kirjon kasvatus on siirtynyt sisämaasta merelle. Myytävästä kirjolohesta 2/3 tulee kauppoihin merikasvattamoista. Kalankasvatus työllistää nykyisin välillisesti noin 5000 henkilöä. Kirjolohekasvatus on kovassa puristuksessa norjalaisen kassilohen vallatessa kalamarkkinoita. Kirjoloji on ainakin vielä kotimaisena tuotteena pitänyt pintansa. Vakavin uhka kuva suomalaiselle kalankasvatukselle on ympäristövaikutukset sekä rehun käyttömäärien pienentäminen.

Suomessa kalankasvatuksesta tuli luvanvarais- ta toimintaa 1970-luvulla ja 1990-luvulla kirjolo- hen hintaan lisättiin vielä 17 %:n arvonlisäve- ro. Kirjoloji on kylmien talvijaksojen ansiosta säästynyt meillä vakavilta kalataudeilta. Maailmal- la kalankasvatuksesta on tullut suurta bisnestä, kasvumahdollisuuksiahan siellä on riittänyt.

Kirjoloheen tuotannon ja kasvatuksen vaikutuk- sista ympäristöömme on tutkittu ja aiheesta on julkaistu mm. elinkaaritutkimus syksyllä 2001. Siinä verrataan mm. kirjoloheen ja Norjan kassi- lohen tuotannon ympäristövaikutuksia. Aiheesta kiinnostuneen kannattaa tutustua siihen. Minun mielestä kuitenkin mieluummin kirjoloji kuin norjalainen kassilohi.

Kalanviljelyallas, jonka keskellä ruokinta-automaatti.
Kuva: Suomen Kalankasvattajaliitto ry

Kirjoloji perhokalastajan saaliina

Tällä jutulla ei ole ollut tarkoitus mitenkään mustata kirjoloheen urheilukalastuksellista arvoa, vaan *kirre, kirjomakkara, istari* tai millä tahansa nimellä sitä kutsutaankin on mielestäni edelleen kalastuksellisesti erittäin hyvä perhokalastajan saalis. Tulevaisuudessa vesistöjemme lohikalatilant- ne saattaa kuitenkin muuttua ratkaisevasti, sillä onhan Vantaanjoen latvavesiltä hiljattain löydet- ty kirjoloheen luonnonkudusta syntyneitä pienpoi- kasia. Taimeninstituutin tietojen mukaan ei vielä ole varmuutta, että selviävätkö nämä poikaset su- kukypsiksi asti ja siten jatkamaan sukuaan. Toi- vottavasti ne eivät selviä. Olisihan ekologiset vai- kutukset taimenen osalta silloin katastrofaaliset.

Kirjoloji, tuo kalavesiemme vekkuli pulluk- ka, ottaa perhoon myös ensi kesänä. Muistetaan arvostaa tätä vesissämme jo yli sata vuotta uinut- ta kalaa, vaikka savustuspöntön voimalla. Sillä olihan kirjoloji jo 1800-luvun lopulla tarkoit- tu herkulliseksi syötäväksi.

Kirjolohiterveisin **-Eero Kuittinen-**

Käytetyt lähteet: Suomen Kalankasvattajaliitto ry, E. Halme & V. Orpana, *Lohenkasvattajan opas*, 1968 ja T.V. Mäki & Heikki Pitkänen, *Kalastajan tietokirja*, 1969.

LAPPI-RYHMÄ

Lappi-ryhmän ensimmäinen kokoontuminen on keskiviikkona joulukuun 17. päivä klo 18.00 seuran kerhotiloissa. Kokenut Lapin kävijä Riku Kuikka esittelee Käsivarren Valtiojen, joka on Suomen parhaita taimenjokia.

Lappi-ryhmä toimii seuran virallisen ohjelman sivussa, ja se keskittyy lähinnä pohjoisen (Suomi, Ruotsi, Norja) kalapaikkoihin ja kaloihin (taimen, harjus, rautu). Kokoontumiset sisältävät esitelmää ja hyvin vapaamuotoista keskustelua. Kaikki, jotka tarvitsevat tietoa, tai haluavat kertoa omista kokemuksistaan, ovat erittäin tervetulleita mukaan.

Koordinaattorina toimii Heikki Makkonen
puh. 013 - 824 905 ja 050 597 1896.

Puukeskus
— SE ON JÄMPTI —

Pamilonkatu 22 B
80100 JOENSUU
Puh. 0204 16 5700
Faksi 0204 16 5749

LEMMINKÄINEN

**Rakentajain
Konevuokraamo Oy**
—mestari ratkaisu—

Wahlforsinkatu 18. 80100 Joensuu
Puh. (013) 127 100

Taito Ala-Poikela
TYRSKYTAIMEN
Kauppakatu 28
80100 Joensuu
Puh. (013) 821 866
Gsm 040 540 6854
Faksi (013) 821 864
Email:
taito.ala-poikela@tyrskytaimen.fi
www.tyrskytaimen.fi

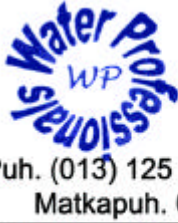
Maalaus ja remonttipalvelu
Veli Pekka Muje Ky

livanantie 4, 83750 Sotkuma
Puh. Pekka 0400 679 722
Juha 040 556 8450
Fax (013) 638 741
veli-pekka.muje@pp.inet.fi

URHEILUUN JA VAPAA-AIKAAN
PARHAAT MERKIT, EDULLISET HINNAT

CARLSON Sport

Telkantie 2, 80100 JOENSUU
Puh. (013) 264 0400

WP-PUTKI

Nurmeksentie 6
80100 JOENSUU

Puh. (013) 125 495, Fax 125 496

Matkapuh. 0400-674 522

Nopea Joustava LVI-asennuspalvelu

PÄIVYSTYS 24h

- Kaikki LVI-alan työt
- Tarvikemyymälä

WP WP WP WP WP WP WP WP WP WP WP

Nostotyöt 18 tn nostimella
KULJETUS
E. LAPPALAINEN

Uukunniemenkatu 7
80200 Joensuu
0400-800 228

• LASIT • ERITYSLASIT • PEILIT

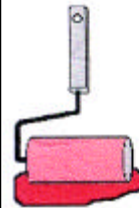
RÖSCHILTÄ

JOENSUUN LASI- JA
PEILIHOMO

PAUKKAJANTIE 6
80130 JOENSUU
PUH. (013) 316 722
FAKSI (013) 316 729

**JOEN
PIENKONE**

PAMILONKATU 32, JOENSUU
PUH. (013) 316 920

**Maalausliike
Erkki Muje Oy**

Mäkirinteentie 16, 83750 Sotkuma
GSM 0400 274 342, puh. (013) 638 686

RUUVI- JA KIINNITYSALAN ERIKOISLIIKE

KARJALAN PULTTI OY

Salpakatu 6, 80100 Joensuu, puh. (013) 897 801
auto 0500-272 147, 0500-579 358, faksi (013) 897 805

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2004

Vuosi 2004 on Joensuun Perhokalastajat ry:n kahdeskymmenes varsinainen toimintavuosi. Hallitus esittää, että yhdistys jatkaa toimintaansa lähes vakiintuneiden toimintamuotojen mukaisesti ja kehittää toimintaansa aktiivisena SUKL ry:n jäsenyhdistyksenä. Seura juhlii merkkipäiväänsä keväällä 2004.

Yhdistyksen tarkoituksena on edelleenkin v. 2004 kehittää ja edistää perhonsidontataitoja sekä perholla kalastamista. Yhdistys pyrkii myöskin kehittämään kalastusoloja Pohjois-Karjalan alueella ja osallistumaan tarpeen mukaan yhteistyössä alan sidosryhmien kanssa virkistyskalastusta edistävään toimintaan

Yhdistys toteuttaa pyrkimyksiään mm. siten, että se järjestää jäsenilleen ohjattuja perhonsidontailtoja, sidonta- ja kalastuskursseja sekä kalastusretkiä.

Yhdistys pyrkii osallistumaan tarvittaessa alueen kalastusalueiden kokouksiin ja niiden toimintaan. Kalastuspaikkojen kehittämis- ja kunnostusprojekteihin osallistutaan Lieksanjoen, Vaikkojoen sekä mahdollisesti Heinäveden reitin osalta vuonna 2004. Yhteistyössä SUKL:n ja Metsähallituksen kanssa jatketaan Ruunaan alueen kalastusneuvojatoimintaa mikäli toiminta jatkuu valtakunnallisesti.

Tampereen perhomessuilla pyritään vierailemaan. Yhdistys järjestää tarvittaessa kursseja ulkopuolisille ryhmille maksullisena. Varainhankintaa pyritään kehittämään seurajulkaisu Tuikin kautta, myymällä mainostilaa yrityksille ja sidosryhmille. Seura osallistuu perinteiseen tapaan perhonsidontan SM-kilpailuihin. Perhokalastuksen SM-kilpailuihin osallistutaan ja pyritään kehittämään seuran toimintaa tällä sektorilla. Seuran internetsivustoja pidetään yllä ja kehitetään.

Kerhoillat pidetään totuttuun tapaan tiistai-iltaisain Tuulisolmussa. Torstai-iltaisain on perhonsidontailta. Kerhoiltojen aihepiirejä pyritään monipuolistamaan ja seuran ulkopuolisia kutsutaan vierailijoiksi. Viikonlopun perhokalastus- ja sidontakursseja järjestetään tarpeen mukaan seuran jäsenille. Heittoharjoitukseen pyritään saamaan maahantuojan edustaja. Kesäretket ja perhokalastuskilpailut järjestetään perinteiseen malliin.

Hallitus esittää, että yhteistyötä muiden urheilukalastusjärjestöjen kanssa kehitetään etenkin SVK:n kautta ja pidetään yhteyttä muihin perhokalastusseuroihin. Yhdistys osallistuu Pohjois-Karjalan vuoden kalamiehen valintaan SUKL ry:n edustajana. Seuran edustajat osallistuvat SVK:n tarjomiin koulutustilaisuuksiin.

Hallitus esittää, että yhdistyksen toiminnasta tiedotetaan jäsentiedote Tuikin sekä sanomalehti Karjalaisen välityksellä. Hallitus toivoo, että jäsenistö kirjoittaisi aktiivisemmin Tuikkiin sekä internet sivustoille vaikuttaen näin niiden sisältöjen kehittämiseen.

HALLITUS

JOENSUUN PERHOKALASTAJAT RY

www.joensuunperhokalastajat.cjb.net

Yhdistys on perustettu 1984, syyskokouksen päättämä hallitus vuodelle 2004:

<i>Puheenjohtaja</i>	Matti Kettunen	puh.	k. 744 452 t. 267 5530
		gsm	050 539 4393
		s-posti:	matti.kettunen@jns.fi
<i>Varapuheenjohtaja</i>	Olli Koskinen	gsm	050 555 9169
		s-posti:	olli.koskinen@joensuu.fi
<i>Sihteeri</i>	Heikki Makkonen	puh.	k. 824 905 t. 263 7252
		gsm	050 597 1896
			heikki.makkonen@erisoft.fi
<i>Rahastonhoitaja/ jäsenasiat</i>	Jarmo Pehkonen	gsm	k. 0400 122 181 t. 044 585 2373
		s-posti:	jarmo.pehkonen@luja.fi jpehkone@saunalahti.fi
<i>Jäsen</i>	Kari-Jussi Kinnari	gsm	0500 758 294
<i>Jäsen</i>	Juha Rytönen	gsm	050 428 5102
		s-posti:	juha.rytkonen@kontiolahti.fi
<i>Jäsen</i>	Juuso Aaltonen	gsm	050 527 7982
		s-posti:	juuso.aaltonen@joensuu.fi

Sanomalehti **KARJALAINEN** on seuran tiedotuslehti. Sen perjantain järjestöpalstalla ilmoitetaan kaikista mahdollisista tapahtumista tai muutoksista, joita on tullut **Tuikissa** ilmoitettuun ohjelmaan.

Seuraava Tuikki ilmestyy MAALISKUUSSA. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 10.3.2004. Toimita Tuikkiin tuleva aineisto suoraan taittajalle sähköpostitse osoitteella: maarit.ignatius@surfeu.fi tai postitse osoitteella: Kalevankatu 30b A 9, 80100 JOENSUU. Aineistoa ottaa myös vastaan Matti Kettunen, s-posti: matti.kettunen@jns.fi tai osoitteella: Tuulikinkatu 11 B, 80260 JOENSUU.